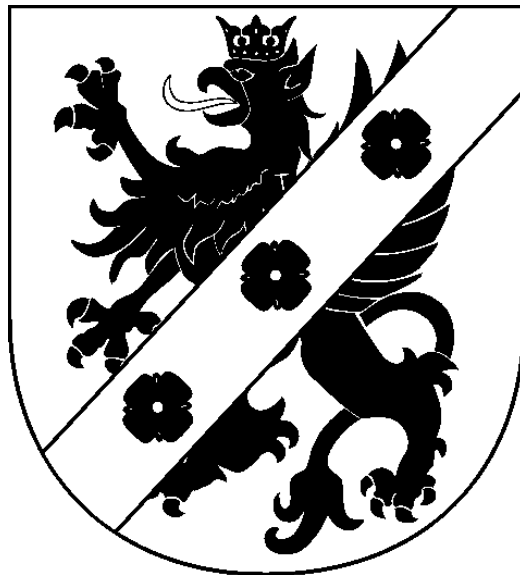

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
POWIATU WEJHEROWSKIEGO NA LATA 2016-2019**

ZA OKRES 2016-2018

Spis treści:

1. Wstęp.....	2
2. Podstawa prawna realizacji Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami..	3
3. Obszary realizacji „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2016-2019” w latach 2016-2018.	5
3.1. Dotacje.....	6
3.2. Odznaczenia.....	10
3.3. Społeczni opiekunowie zabytków	13
3.4. Lokalna kultura i tradycja.....	13
3.4.1. Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie.....	14
3.4.2. Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie.....	16
3.4.3. Organizacje pozarządowe.....	17
3.5. Promocja turystyczna i edukacja	17
4. Zakończenie	18

1. Wstęp.

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Stanowi podwalinę współpracy między samorządem powiatowym, samorządem gminnym, Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, właścicielami oraz zarządcami obiektów, a także organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta, powinna przynieść lokalnej społeczności wymierne korzyści, tj. zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Główną ideą Programu jest wytyczenie dróg pozwalających osiągnąć odczuwalną i akceptowaną społecznie poprawę w zakresie stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych. Niezwykle ważnym jest, aby działania czynione w tych kierunkach były wykonywane przy czynnym i świadomym współdziałaniu społeczności lokalnej.

Dziedzictwo kulturowe to dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń. To zasób rzeczy nieruchomych i ruchomych wraz ze związanymi z nimi wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi. Uznawany za godny ochrony prawnej dla dobra społeczeństwa i jego rozwoju oraz przekazania następnym pokoleniom wartości historycznych, patriotycznych i artystycznych. Dziedzictwo kulturowe najczęściej utożsamiane jest z archeologią, architekturą, sztuką czy ogólnie zabytkami.

Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków i dbanie o ich należyty stan jest coraz powszechniejsza wśród mieszkańców powiatu wejherowskiego. Rewitalizacja poszczególnych obiektów, jak również całych zespołów zabudowy jest szansą na ich uratowanie. Tak więc stworzenie programu opieki nad zabytkami jest nie tylko koniecznością przewidzianą ustawą, ale przede wszystkim potrzebą społeczną. Jest również nieodzownym czynnikiem w upowszechnianiu wiedzy i pomaganiu właścicielom zabytków w dbaniu o ich dobrą kondycję. To urok zadbanych zabytków, ulicznych zaułków, obiektów sakralnych i parków tworzy niepowtarzalny charakter danego miejsca, do którego z chęcią powracają turyści. Kultura, tradycja, atrakcyjne położenie oraz zabytki tworzą niepowtarzalny produkt turystyczny, który jest znaczącym elementem rozwoju powiatu.

2. Podstawa prawna realizacji Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami.

Obowiązek opracowania i wdrożenia programów opieki nad zabytkami wynika z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2018.2067). Szczegółowe cele takiego programu zawarto w ww. ustawie i należą do nich:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Starosta Wejherowski zlecił opracowanie „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Wejherowskiego na lata 2016-2019”, który następnie został przekazany Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków. Program stanowi dokument strategiczny, który pozwala ocenić zasób dziedzictwa kulturowego powiatu, a także wskazuje najważniejsze elementy wymagające ochrony. Ponadto przygotowany dokument określa zasadnicze kierunki zadań i stanowi formalną podstawę działań Powiatu Wejherowskiego w zakresie ochrony zabytków, dbania o utrzymanie ich w należyтым stanie oraz opieki nad dziedzictwem kulturowym. Jego podstawowy cel określono jako ochrona i kształtowanie dziedzictwa kulturowego powiatu wejherowskiego.

Znajdziemy w nim najważniejsze zagadnienia istotne dla wyznaczenia dziedzictwu kulturowemu ważnej funkcji w życiu społecznym. Z jednej strony

jest to podnoszenie świadomości społeczeństwa co do znaczenia dorobku poprzednich pokoleń w życiu współczesnym, z drugiej, rola inicjatyw lokalnych w zakresie ochrony materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

14 grudnia 2015 r. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków działając na podstawie art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, pozytywnie zaopiniował przedłożony Program. Rada Powiatu Wejherowskiego na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2015 r. uchwałą nr V/XIV/148/15 przyjęła „Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Wejherowskiego na lata 2016-2019” (Dz.Urz.Woj.Pom.2016.287).

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, wieloletni Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Wejherowskiego ma na trwałe wprowadzić problematykę związaną z zabytkami w obszar zainteresowania i troski władz powiatu. Przejawem tego zainteresowania ma być podejmowanie działań angażujących różne podmioty, a także włączenie do tych działań czynników społecznych. Wdrożenie Powiatowego Programu ma pomóc w realizacji celów określonych przez ustawodawcę.

W oparciu o art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Zarząd Powiatu Wejherowskiego sporządza sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Powiatu Wejherowskiego. W sprawozdaniu tym ujęto działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu wejherowskiego, wynikające z przyjętych w programie priorytetów, tj.:

- Priorytet I. Tożsamość regionalna i bogactwo wielokulturowe powiatu;
- Priorytet II. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego;
- Priorytet III. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja na rzecz dziedzictwa kulturowego.

3. Obszary realizacji „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2016-2019” w latach 2016-2018.

Zgodnie z ustawą zabytkiem nazywamy nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Jedną z form ochrony zabytków jest wpis do rejestry zabytków, który na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków.

Opiekę nad zabytkiem ma obowiązek sprawować właściciel lub posiadacz zabytku poprzez zapewnienie warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku,
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Większość obiektów wpisanych do rejestru zabytków nie stanowi własności Powiatu Wejherowskiego. W związku z tym powiat nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Natomiast działania

pośrednie, wynikające z ustawy o ochronie zabytków oraz polityki prowadzonej przez powiat sprowadzają się do:

- 1) wsparcia finansowego przy odrestaurowywaniu zabytków,
- 2) odznaczania osób zaangażowanych w ratowanie zabytków,
- 3) prowadzenia listy społecznych opiekunów zabytków,
- 4) wspierania lokalnej kultury i tradycji,
- 5) promocji turystycznej najcenniejszych zabytków i edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

3.1. Dotacje

Dla zachowania historycznego, artystycznego i kulturowego dziedzictwa oraz poprawy stanu zabytków wpisanych do rejestru, obejmujących obiekty ruchome i nieruchome, znajdujące się na terenie powiatu wejherowskiego, Rada Powiatu Wejherowskiego na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2010 r. podjęła uchwałę nr IV/III/35/10 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Przedmiotowe dotacje służą zabezpieczeniu i utrzymaniu obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie oraz korzystaniu z nich w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości.

Zarząd Powiatu Wejherowskiego co roku zamieszcza informację o możliwości ubiegania się o taką dotację w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Starostwa oraz na tablicy ogłoszeń. Wnioski o dotację kierowane są do Zarządu Powiatu Wejherowskiego, który następnie przedkłada Radzie Powiatu Wejherowskiego stosowne projekty uchwał w sprawie udzielenia dotacji.

W latach 2016-2018 samorząd powiatu wejherowskiego udzielił czternastu dotacji na łączną kwotę 655.000 zł.

Poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie przyznanych dotacji.

Lp.	Wnioskodawca	Wysokość dotacji	Przeznaczenie
2016			
1.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów w Wejherowie	30.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich późnobarokowego ołtarza bocznego pw. Św. Anny z 3 ćw. XVIII w.
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Wejherowie	40.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich przy rokokowej ambonie z 2 poł. XVIII w.

3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Brzeźnie Lęborskim	25.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich ścian wewnętrznych kościoła parafialnego
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Kielnie	30.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich przy konfesjonale rokokowym z 2 poł. XVIII w.
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mateusza Ap. w Górze	20.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich okien i renowacja ściany strychu w kościele parafialnym
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Antoniego Padewskiego w Łęczycach	30.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich przy ławkach w kościele filialnym pw. Św. Izydora Rolnika w Świetlinie
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Zwartowie	35.000	wykonanie II etapu prac w zakresie rekonstrukcji wnętrza ścian wieży kościoła parafialnego
2017			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Luzinie	40.000	przeprowadzenie kolejnego etapu prac związanych z wymianą okien witrażowych w kościele parafialnym
2.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów w Wejherowie	20.000	przeprowadzenie II etapu prac konserwatorskich przy ołtarzu pw. Św. Anny z 3 ćw. XVIII w.
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Zwartowie	25.000	wykonanie dokumentacji konserwatorsko-budowlanej w zakresie remontu murów zewnętrznych oraz wnętrz kościoła parafialnego
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Sasinie	40.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich przy witrażach w prezbiterium kościoła filialnego w Ciekocinie
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Kielnie	30.000	przeprowadzenie prac konserwatorsko- renowacyjnych przy oknach witrażowych w kościele parafialnym
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mateusza Ap. w Górze	30.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich przy oknach nawy głównej w kościele parafialnym
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Wejherowie	55.000	przeprowadzenie prac konserwatorsko- restauratorskich przy ołtarzu z XVIII w. „Matki Bożej Nieustającej Pomocy”
2018			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mateusza Ap. w Górze	30.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich w zakresie oczyszczania i malowania ścian w kościele parafialnym
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Zwartowie	50.000	przeprowadzenie I etapu prac remontowo-konserwatorskich w zakresie remontu elewacji ceglanej kościoła
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Sasinie	40.000	przeprowadzenie prac remontowo- konserwatorskich przy renowacji ścian zewnętrznych kościoła filialnego pw. Św. Piotra i Pawła w Ciekocinie

4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Wejherowie	40.000	przeprowadzenie prac konserwatorsko-restauratorskich przy szafach zakrystyjnych drewnianych i polichromowanych
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Wawrzyńca w Luzinie	30.000	wykonanie dokumentacji konserwatorsko-budowlanej w zakresie rekonstrukcji zwieńczenia wieży kościoła
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Antoniego Padewskiego w Łęczycach	15.000	przeprowadzenie prac konserwatorskich w kruchcie oraz prac związanych z oknami w kościele filialnym pw. Św. Izydora Rolnika w Świetlinie

Ponadto Zarząd Powiatu Wejherowskiego przyznaje dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej z wpływów uzyskanych z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar pieniężnych pobieranych na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz przepisów szczegółowych. Zasady udzielania dotacji określono uchwałą nr IV/VI/74/11 Rady Powiatu Wejherowskiego z dnia 13 maja 2011 r.

W latach 2016-2018 przekazano część środków instytucjom kultury prowadzonym przez Starostę Wejherowskiego, tj. Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie oraz Powiatowej Bibliotece Publicznej w Wejherowie. Obie instytucje mieszczą się w zabytkowych budynkach zlokalizowanych na terenie Wejherowa. Muzeum w dawnym Pałacu Przebendowskich i Keyserlingków wpisanym do rejestru zabytków, natomiast biblioteka w dawnym budynku Urzędu Marynarki Handlowej wpisanym do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lp.	Wnioskodawca	Wysokość dotacji	Przeznaczenie
2016			
1.	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie	60.000	rewitalizacja przypałacowego parku
2.	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie	20.000	zagospodarowanie i urządzenie terenu wokół Powiatowej Biblioteki Publicznej
2017			
1.	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie	40.000	rewitalizacja przypałacowego parku
2018			
1.	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie	50.000	rewitalizacja przypałacowego parku

2.	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie	2.000	„Rak na wspak, motyw raka w kulturze i naturze”
3.	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie	450.000	zagospodarowanie terenu zieleni w otoczeniu budynku Powiatowej Biblioteki Publicznej w Wejherowie

Poza tym samorząd powiatu wejherowskiego przeznacza środki finansowe na remonty i inwestycje w placówkach oświatowo-wychowawczych. W latach 2016-2018 przeznaczono 6.704.001,93 zł na inwestycje przy Powiatowym Zespole Szkół nr 2 w Wejherowie, oraz 3.230.704,91 zł na remont budynku szkolno-przedszkolnego Powiatowego Zespołu Kształcenia Specjalnego w Wejherowie. Oba budynki są wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Zgodnie z art. 82 ust. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami organy uprawnione do udzielania dotacji informują się wzajemnie o udzielonych dotacjach. W związku z tym, poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie dotacji przyznanych przez Gminę Miasta Wejherowa.

Lp.	Wnioskodawca	Wysokość dotacji	Przeznaczenie
2016			
1.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów w Wejherowie	250.000	wykonanie robót wykończeniowych I piętra w budynku Klasztoru
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Wejherowie	200.000	wymiana pokrycia dachowego kościoła Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej na dachówkę mnicz
3.	Dom Pomocy Społecznej przy ul. Św. Jacka w Wejherowie	50.000	wymiana stolarki okiennej i ilości 22 kpl. okien w części frontowej budynku
4.	Powiatowy Cech Rzemiosł Małych i Średnich Przedsiębiorstw - Związek Pracodawców	58.907	wykonanie 23 kpl. Okien w budynku szkoły przy ul. Kalwaryjskiej
5.	Właściciele kamienicy przy ul. 12 Marca 236 w Wejherowie	60.000	wykonanie remontu elewacji frontowej wraz z konserwacją i restauracją drewnianego wykuszu w elewacji frontowej budynku
6.	Współwłaściciele kamienicy przy ul. Kościuszki 20 w Wejherowie	29.400	wykonanie remontu elewacji południowej budynku
7.	Właściciel kamienicy przy ul. Wałowej 24A w Wejherowie	8.753	wymiana okien i drzwi w elewacji frontowej budynku
2017			
1.	Dom Pomocy Społecznej	35.000	wymiana stolarki okiennej w elewacji

	przy ul. Św. Jacka w Wejherowie		frontowej budynku wraz z konserwacją witraży oraz wymianą okna balkonowego, prace konserwatorsko-restauratorskie drzwi wejściowych i wykuszu
2.	Współwłaściciele budynku przy ul. Kościuszki 20 w Wejherowie	43.910	remont elewacji zachodniej budynku
3.	Współwłaściciele budynku przy ul. 12 Marca 155 w Wejherowie	19.998,80	wymiana pokrycia dachowego wraz z wymianą opierzeni, obróbek blacharskich
4.	Wspólnota Mieszkaniowa „Rzeźnicka 3” w Wejherowie	19.998,50	remont elewacji frontowej budynku
5.	Właściciel budynku przy ul. Kopernika 2 w Wejherowie	20.000	remont elewacji frontowej oraz wymiana pokrycia dachowego od strony frontowej budynku
2018			
1.	Dom Pomocy Społecznej przy ul. Św. Jacka w Wejherowie	81.000	remont południowo-wschodniej elewacji budynku
2.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów - Dom Pielgrzyma w Wejherowie	153.381	remont elewacji północnej i południowej budynku klasztornego zwanego Domem Pielgrzyma
3.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów - Dom Pielgrzyma w Wejherowie	23.216	remont elewacji północnej budynku klasztornego zwanego Domem Pielgrzyma
4.	Wspólnota Mieszkaniowa „12 Marca 179 - Wniebowstąpienia 1-3a” w Wejherowie	20.190	remont konstrukcji ścian zewnętrznych budynku 12-Marca 179
5.	Kościół Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej w Wejherowie	100.000	prace konserwatorskie i restauratorskie ołtarza św. Wojciecha

Ponadto w 2018 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego udzielił Parafii Rzymskokatolickiej pw. Miłosierdzia Bożego w Sasinie dotacji w wysokości 90.000 zł z przeznaczeniem na pokrycie kosztów zadania pn. Ciekocino, kościół pw. Św. Piotra i Pawła (1891 r.): prace konserwatorskie lica zewnętrznego ceglanych ścian.

3.2. Odznaczenia

Szczególnym wyróżnieniem dla osób zasłużonych w społecznej opiece nad dobrami kultury lub w działalności konserwatorskiej jest odznaka „Za

opiekę nad zabytkami”. Odznaczenie to przyznaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z własnej inicjatywy lub na wniosek uprawnionego podmiotu.

W latach 2014-2017 odznakę „Za opiekę nad zabytkami” Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, na wniosek Starosty Wejherowskiego nadał pięciu osobom, tj.:

1) Ksiądz Piotr Malinowski - srebrna odznaka „Za opiekę nad zabytkami” wręczona dnia 10 listopada 2014 r.

Ks. Piotr Malinowski od 1999 r. do sierpnia 2014 r. był proboszczem parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Brzeźnie Lęborskim. W 2000 r. doprowadził do wpisania obiektu do rejestru zabytków województwa pomorskiego. Jednym z celów jaki wtedy postanowił było całkowite odrestaurowanie tej pięknej, neogotyckiej świątyni.

Ks. Piotr w okresie swojego urzędowania przeprowadził szereg prac remontowych zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz kościoła. Wszystkie prace prowadzone były pod ścisłym nadzorem konserwatora zabytków.

Ksiądz Piotr Malinowski poprzez całkowitą rewitalizację budynku kościoła parafialnego przyczynił się do zachowania historycznego, artystycznego i kulturowego dziedzictwa na terenie powiatu wejherowskiego.

2) Tomasz Bałuk - złota odznaka „Za opiekę nad zabytkami” wręczona dnia 10 listopada 2014r.

Pan Tomasz Bałuk, właściciel Hotelu Pałac Ciekocinko. Od 2004 r. prowadził prace konserwatorskie i restauratorskie mające na celu całkowitą rewitalizację zespołu pałacowego w Ciekocinku, jednego z najważniejszych zabytkowych założeń pałacowo-parkowych w województwie. Inwestycja znacząco zwiększyła konkurencyjność turystyczną Pomorza.

Obecnie w obiekcie funkcjonuje luksusowy hotel oraz ośrodek sportów konnych. Niewątpliwą promocją dla całego regionu były zorganizowane wysokie rangą zawody jeździeckie Baltica. Honorowy Patronat nad tą imprezą objął m.in. Prezydent Polski.

Pan Tomasz Bałuk poprzez odrestaurowanie pałacu w Ciekocinku przyczynił się do poprawy infrastruktury i wzrostu świadomości mieszkańców, co w sposób pośredni przyczynia się do ochrony dziedzictwa kulturowego.

3) Ksiądz kanonik Jerzy Osowicki - złota odznaka „Za opiekę nad zabytkami” wręczona dnia 25 września 2015 r.

Ks. Jerzy Osowicki, proboszcz parafii pw. św. Mateusza Apostoła w Górze. Dokonał całkowitej rewitalizacji wnętrza kościoła parafialnego,

będącego neobarokowym zabytkiem architektonicznym. Dzięki umiejętnemu pozyskiwaniu środków przeprowadził szereg prac niezbędnych dla ratowania obiektu zabytkowego i przywrócenia mu jego dawnej świetności, przeznaczając zebrane środki na renowację i konserwację elewacji zewnętrznej oraz wystrój wnętrza kościoła. Kościół dzięki staraniom księdza stanowi cenny przykład prowincjonalnej architektury sakralnej. Ze względu na reprezentowane wartości artystyczne w znacznym stopniu przyczynił się do poprawy wizerunku infrastruktury na terenie gminy i powiatu wejherowskiego.

Ksiądz Osowicki poprzez rewitalizację budynku kościoła parafialnego w Górze przyczynił się do zachowania historycznego, artystycznego i kulturowego dziedzictwa na terenie powiatu wejherowskiego.

4) Ksiądz Alojzy Kąkolewski - złota odznaka „Za opiekę nad zabytkami” wręczona dnia 25 listopada 2016 r.

Ksiądz Alojzy Kąkolewski, jako proboszcz parafii pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Zwartowie, od wielu lat dokonuje rewitalizacji neogotyckiego kościoła parafialnego, pochodzącego z XIX w.

Ksiądz Kąkolewski przeprowadził szereg prac niezbędnych dla ratowania obiektu zabytkowego i przywrócenia mu jego dawnej świetności. Zebrane środki przeznaczył na wykonanie posadzki, rekonstrukcję wieży kościoła, remont wnętrza wieży, renowację i konserwację elewacji zewnętrznej oraz projekt instalacji elektrycznej uruchamiania dzwonów świątyni.

Dzięki staraniom księdza Kąkolewskiego kościół stanowi cenny przykład prowincjonalnej architektury sakralnej. Ze względu na reprezentowane wartości artystyczne w znacznym stopniu przyczynił się do poprawy wizerunku cennego zabytku na terenie gminy i powiatu wejherowskiego.

Ksiądz Alojzy Kąkolewski poprzez rewitalizację i konserwację kościoła w Zwartowie przyczynił się do zachowania historycznego, artystycznego i kulturowego dziedzictwa kultury na terenie powiatu wejherowskiego.

5) Ksiądz Prałat Zygfryd Leżański - złota odznaka „Za opiekę nad zabytkami” wręczona dnia 29 września 2017 r.

Ksiądz Prałat Zygfryd Leżański, od maja 2011 r. do maja 2017 r. proboszcz parafii pw. św. Wawrzyńca w Luzinie. Przeprowadził szereg prac niezbędnych dla ratowania kościoła z XVIII w. i przywrócenia mu jego dawnej świetności.

Kościół dzięki staraniom księdza prałata stanowi cenny obiekt architektury sakralnej. Zebrane środki przeznaczył m.in. na wymianę ram okiennych z witrażami. Ze względu na reprezentowane wartości artystyczne w

znacznym stopniu wpłynął na poprawę wizerunku infrastruktury na terenie gminy i powiatu wejherowskiego.

Ksiądz Prałat Zygfryd Leżański poprzez rewitalizację budynku kościoła św. Wawrzyńca w Luzinie przyczynił się do zachowania historycznego, artystycznego i kulturowego dziedzictwa na terenie powiatu wejherowskiego.

3.3. Społeczni opiekunowie zabytków

Zgodnie z art. 103 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, starosta na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, ustanawia i prowadzi listę społecznych opiekunów zabytków.

Społeczni opiekunowie zabytków podejmują działania związane z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie oraz upowszechniają wiedzę o zabytkach. W tym celu współdziałają z wojewódzkim konserwatorem zabytków i starostą w sprawach ochrony zabytków i opieki nad tymi zabytkami.

Społecznym opiekunem zabytków może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, nie była karana za przestępstwa popełnione umyślnie oraz posiada wiedzę w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Zadania społecznego opiekuna zabytków może wykonywać również osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Dotychczas Starosta Wejherowski ustanowił trzech Społecznych Opiekunów Zabytków, tj.:

Lp.	Imię i nazwisko	Data ustanowienia
1.	Tomasz Siekanowicz	06.06.2008 r.
2.	Rafał Potrykus	04.09.2014 r.
3.	Radosław Kamiński	25.10.2016 r.

3.4. Lokalna kultura i tradycja

Olbrzymią rolę w kształtowaniu pozytywnych postaw wpływających na problem zabytków na terenie powiatu wejherowskiego odgrywają instytucje i organizacje działające na rzecz szeroko pojętego dziedzictwa narodowego. Samorząd Powiatu Wejherowskiego jest organem prowadzącym dwie instytucje kultury, tj. Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie oraz Powiatową Bibliotekę Publiczną w Wejherowie.

3.4.1. Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie

Misją Muzeum jest ochrona dziedzictwa kulturowego Kaszub poprzez gromadzenie, przechowywanie, konserwację, opracowywanie, udostępnianie i upowszechnianie dóbr z zakresu piśmiennictwa i muzyki kaszubsko-pomorskiej oraz dóbr kultury, dotyczących historii miasta Wejherowa, Powiatu Wejherowskiego i Pomorza, w szczególności:

- 1) fotografii i dokumentów życia społecznego,
- 2) egzemplarzy wydawnictw książkowych i prasowych,
- 3) rękopisów i druków utworów muzycznych i słowno-muzycznych,
- 4) nośników z zapisem utworów muzycznych i słowno-muzycznych,
- 5) rękopisów i starodruków,
- 6) pamiątek po twórcach kultury regionalnej.

Dla wykonania zadań statutowych Muzeum w szczególności:

- 1) gromadzi dobra kultury w statutowo określonym zakresie,
- 2) kataloguje i naukowo opracowuje zgromadzone muzealia,
- 3) przechowuje gromadzone muzealia w warunkach zapewniających im pełne bezpieczeństwo,
- 4) zabezpiecza i konserwuje muzealia,
- 5) organizuje i prowadzi badania oraz ekspedycje naukowe w zakresie dyscyplin w nim reprezentowanych,
- 6) organizuje wystawy stałe, czasowe i objazdowe,
- 7) prowadzi działalność naukową, oświatową, wydawniczą i informacyjną,
- 8) udostępnia zbiory do celów naukowych i oświatowych,
- 9) zapewnia właściwe warunki zwiedzania i korzystania ze zbiorów,
- 10) opracowuje i publikuje wyniki badań naukowych i prac edytorskich, katalogi zbiorów, katalogi i przewodniki wystaw oraz prace popularnonaukowe z zakresu swojej działalności,
- 11) wykonuje zadania określone w rozdziale IV Statutu.

Na realizację zadań statutowych muzeum, Powiat przekazał w 2016 r. 1.672.513,17 zł, w 2017 r. 1.554.261 zł, natomiast w 2018 r. 1.743.197 zł.

3.4.1.1. Książnica prof. Gerarda Labudy

Jedną z inicjatyw zaplanowanych przez władze Powiatu Wejherowskiego dla upamiętnienia postaci prof. Gerarda Labudy jest budowa książki, która

pozwole przechowywać, opracowywać i udostępniać bogatą spuściznę wybitnego Kaszuby, historyka i mediewisty. W lipcu 2016 r. Powiat Wejherowski podpisał umowę na zadanie pn. „Utworzenie Książnicy prof. Gerarda Labudy jako unikatowego zbioru dziedzictwa kulturowego Pomorza poprzez adaptację budynków Zespołu Pałacowo-Ogrodowo-Parkowego przy Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskie w Wejherowie na potrzeby obsługi ruchu turystycznego regionu”, na które otrzymał niemal półtora miliona złotych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Wartość przedsięwzięcia zapisana w wieloletniej prognozie finansowej powiatu wejherowskiego to 4.550.000 zł. Źródła finansowania przedsięwzięcia kształtują się następująco:

- 1) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 - 1.468.031,67 zł;
- 2) Dotacja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - 520.000 zł;
- 3) Wkład własny Gminy Miasta Wejherowo - 204.440 zł;
- 4) Budżet Powiatu Wejherowskiego - 2.561.968,31 zł.

Przedmiotowy projekt obejmuje adaptację istniejącego budynku przy ul. Zamkowej 2 oraz 4 należącego do Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie wraz z wyposażeniem w niezbędny sprzęt umożliwiający obsługę turystyczną i kulturalną w Powiecie Wejherowskim. W zakres projektu wchodzi również zagospodarowanie terenu wokół obiektu.

Głównym celem przedsięwzięcia, a zarazem podstawowym dążeniem w ramach projektu jest wzrost atrakcyjności turystycznej Powiatu Wejherowskiego w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego Kaszub. Aby w budynku realizowane były cele związane z obsługą ruchu turystycznego planowane jest wyposażenie obiektu tak, aby zaprezentować wnętrze budynku w sposób podkreślający wkład prof. Gerarda Labudy w rozwój społeczności kaszubskiej, a także prezentując historię oraz tradycje regionu kaszubskiego.

W swoich założeniach Książnica prof. Gerarda Labudy stanowić ma centrum upowszechniania wiedzy i informacji na temat dziedzictwa kulturowego Kaszub i Pomorza. W ośrodku, w reprezentatywnej sali, będzie można oglądać wystawę historyczną skierowaną do turystów i osób przyjezdnych oraz mieszkańców. Dla uatrakcyjnienia oferty wystawa zostanie wyposażona w elementy multimedialne i interaktywne. Oprócz prezentacji

kultury kaszubsko-pomorskiej oraz prezentacji i promocji Powiatu Wejherowskiego, zadaniem ośrodka będzie również katalogowanie i udostępnianie posiadanych zbiorów w formie pełno tekstowej i elektronicznej, a także prezentowanie życiorysu prof. Gerarda Labudy.

3.4.2. Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie

Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa Powiatu Wejherowskiego oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Do zadań Biblioteki należy:

- 1) gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy;
- 2) pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznego, organizowanie obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych, opracowywanie i publikowanie bibliografii regionalnych, a także innych materiałów informacyjnych o charakterze regionalnym;
- 3) udzielanie bibliotekom pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej;
- 4) sprawowanie nadzoru merytorycznego nad gminnymi bibliotekami publicznymi w zakresie:
 - a) gromadzenia, opracowywania, przechowywania i udostępniania zbiorów;
 - b) sporządzania i rozpowszechniania informacji bibliograficznych i dokumentacyjnych;
 - c) działalności naukowo-badawczej oraz dokształcania i doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek;
 - d) wymiany oraz przekazywania materiałów bibliotecznych i informacji.

Na realizację zadań statutowych biblioteki, Powiat przekazał w 2016 r. 348.000 zł, w 2017 r. 465.488,17 zł, natomiast w 2018 r. 572.575 zł.

3.4.3. Organizacje pozarządowe

Duże znaczenie dla Powiatu Wejherowskiego ma wspieranie działalności organizacji pozarządowych podejmujących szeroko pojęte zadania związane z kulturą, sztuką, ochroną dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. W tym celu Zarząd Powiatu Wejherowskiego co roku ogłasza otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych przez podmioty prowadzące na terenie powiatu wejherowskiego działalność pożytku publicznego. W 2016 r. wsparto 30 zadań kwotą 59 500 zł, w 2017 r. 21 zadań kwotą 42 000 zł, natomiast w 2018 r. 20 zadań kwotą 54 000 zł.

3.5. Promocja turystyczna i edukacja

Turystyka od wielu lat jest jedną z najdynamiczniej rozwijających się dziedzin gospodarki. Ma ogromne znaczenie jako forma wypoczynku, relaksu poznania historii oraz promowania dziedzictwa kulturowego. Dlatego tak ważne staje się umiejętne wykorzystanie wszystkich walorów i zasobów, jakie posiada dany region.

Samorząd Powiatu Wejherowskiego każdego roku realizuje szereg działań budujących markę turystyczną Powiatu Wejherowskiego. Organizuje m.in. imprezy kulturalne, uczestniczy w targach turystycznych, jest członkiem Pomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej. Wszystko z myślą o promowaniu walorów turystyczno-krajoznawczych i spuścizny kulturowej powiatu. Z myślą o gościach odwiedzających powiat wejherowski wydaje przewodniki, foldery reklamowe, mapki, a od 2015 r. również dodatek z atrakcjami turystycznymi znajdującymi się na terenie powiatu wejherowskiego.

Zasadniczym warunkiem zachowania własnej kultury każdej zbiorowości jest przekaz dziedzictwa kulturowego. Istotną rolę w tym procesie odgrywiają projekty edukacyjne, które przyczyniają się do upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym i wzmocnienia świadomości społecznej dotyczącej wartości zabytków. Inicjatywy edukacyjne mają też za zadanie wykształcić przekonanie o konieczności zachowania zabytków i innych elementów dziedzictwa kulturowego, a także wzmocnić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej.

4. Zakończenie

Powiat Wejherowski na przestrzeni lat 2016-2018 zrealizował szereg postulatów określonych w „Programie Opieki Nad Zabytkami Powiatu Wejherowskiego na lata 2016-2019”. Ponadto przeprowadził wiele działań promocyjnych, które wpłynęły na popularyzację dziedzictwa kulturowego oraz poprawę stanu zabytków Ziemi Wejherowskiej.

W kolejnych latach realizacji Programu planuje się dalsze wspieranie inicjatyw w zakresie udzielania dotacji, które w znaczny sposób wpływają na hamowanie procesu degradacji. Wszystkie podjęte działania z pewnością przyczynią się do poprawy obiektów zabytkowych i większej ochrony dziedzictwa kulturowego Powiatu Wejherowskiego.